

Pfv. VII. 21. 426/2007/3.

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Kovács Csaba ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Tóth Hilda ügyvéd által képviselt alperes ellen 5.707.320 forint sikerdíj megfizetése iránt a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság előtt 13.G.40.050/2006. szám alatt indult, és a Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Gf.III.30.475/2006/6. számú ítéletével jogerősen elbírált perében a felperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt a felperes részére 650.000 (Hatszázötvenezer) forint együttes másodfokú-, és felülvizsgálati eljárási költséget.

I n d o k o l á s :

2004. augusztus 27-én a felek megbízási szerződést kötöttek, ebben az alperes megbízta a felperest a munkahelyteremtő beruházás projekt pénzügyi, gazdasági tervezésével, és a pályázat kidolgozásával. A szerződés 3. pontja szerint megbízottat a feladat teljesítéséért alapidíj és sikerprémium illeti meg az alábbiak szerint: "Az alapidíj összege 300.000 forint + 25 % ÁFA, melyet megbízó a pályázat befogadó nyilatkozatának átvételekor számla ellenében 15 napos határidővel átutalással teljesít. A sikerprémium mértéke a ténylegesen elnyert támogatás 5 %-a + 25 % ÁFA. A sikerprémiumot megbízó a támogatási szerződés megkötésekor számla ellenében 15 napos átutalással teljesít".

A tervezett fejlesztés 217.066.000 forint összegű lett volna, ehhez az alperes 100.000.000 forint állami támogatást igényelt. A felperes a pályázatot elkészítette, azt a kiíró befogadta, az alapidíjra vonatkozó számlát az alperes kiegyenlítette. Az alperes a pályázaton 95.122.000 forint támogatást nyert, ennek ellenére - megváltozott gazdasági körülményekre hivatkozással - a támogatási szerződést nem kötötte meg. A kiíró 2005. május 18-án értesítette arról, hogy a támogatást visszavonja. A felperes igényt tartott a megbízási szerződésben kikötött sikerdíjra, de azt az alperes többszöri felhívás ellenére nem egyenlítette ki.

A felperes kereseti kérelmet terjesztett elő elsődlegesen 5.707.320 forint megbízási díj és kamata megfizetése iránt a Ptk. 478. §-ára hivatkozással, másodlagosan 4.756.100 forint kártérítés és járulékai megfizetése iránt a Ptk. 312. § (2) bekezdésére és 339. §-ára hivatkozással. Álláspontja szerint a pályázat nemcsak érvényes, hanem maradéktalanul eredményes is volt, az alperes saját döntésének következményeként nem kötötte meg a támogatási szerződést. Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. A Ptk. 207. § (1) bekezdésére hivatkozással a szerződés szövegét akként értelmezte, hogy a kifejtett munka eredményeként elért sikert kívánták díjazni, a siker a támogatási szerződés megkötése lett volna; az alperes jogos érdeke arra irányult, hogy a projektből elnyert támogatással megvalósuló gazdasági előny esetén fizet sikerdíjat. Hangsúlyozta, hogy objektív, alperestől független külső okokra visszavezethetően nem kötötte meg a támogatási szerződést, ennek alátámasztására tanúbizonyítást indítványozott. Szerinte nem álltak fenn a másodlagos kereseti kérelemként megjelölt kártérítés törvényi tényállási elemei sem.

Az elsőfokú bíróság a felperes elsődleges kereseti kérelmének, a kamatfizetés kezdő időpontja kivételével, helyt adott, és kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 5.707.320 forintot, és ennek 2006. február 21. napjától járó késedelmi kamatát, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Az ítélet indokolása szerint a peres felek között létrejött szerződés részben megbízási, részben vállalkozási elemeket tartalmaz. A megbízássra vonatkozó elemek a pályázati anyag elkészítésére vonatkoztak, a szerződés ezen részét a felperes teljesítette. A megállapodás vállalkozási szerződési eleme volt az ún. sikerprémium, amely abban az esetben jár a felperesnek, ha az alperes a pályázat alapján ténylegesen támogatást nyer el. A bíróság a Ptk. 207. § (1) bekezdésének alkalmazásával jutott a fenti következtetésre és megállapította, hogy a felperes a szerződés ezen második elemét is teljesítette, hiszen a munkával elérhető eredmény bekövetkezett, az alperes a támogatás lehetőségéhez hozzájutott. Miután a felperes a sikerprémiumról számlát nem állított ki, a felperes késedelmi kamatra csak a keresetlevélnek a bírósághoz történő benyújtása időpontjától tarthat igényt. A megyei bíróság a tanúbizonyítást nem tartotta szükségesnek, ugyanis álláspontja szerint a per eldöntése szempontjából nincs jelentősége annak, hogy az alperes miért nem kötötte meg a támogatási szerződést.

A másodfokú bíróság az alperes fellebbezése folytán meghozott jogerős ítéletében az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította. Az ítélet tábla a perbeli szerződés sikerdíjjal kapcsolatos rendelkezéseinek értelmezése körében nem osztotta az elsőfokú bíróság jogi álláspontját. A felek szerződését a Ptk. 474. §-a szerinti megbízási szerződésnek tekintette, kifejtette, hogy a sikerdíj lényegesen különbözik a vállalkozói

díjtól. A vállalkozó a munkájával létrehozott eredményért jogosult a díjra, a megbízott azonban a sikerdíjra csak akkor lesz jogosult, ha a megbízónál tényleges eredmény, előny, haszon jelentkezik.

A jogerős ítélet értelmében a sikerprémium megfizetésének, esedékességének feltétele a támogatási szerződés megkötése volt, mivel ekkor kellett volna az alperesnek számla ellenében a kifizetést teljesítenie. Tény, hogy a támogatási szerződés megkötése nem történt meg, sőt a támogatás visszahívásával meghiúsult. A bíróság abból indult ki, hogy a megbízó a szerződésben nem vállalt kötelezettséget arra, hogy a támogatás elnyerésekor a támogatási szerződést meg is köti, ezért a szerződés megkötésének elmaradása a terhére nem írható. Erre figyelemmel az ítélet tábla is szükségtelennek találta annak érdemi vizsgálatát, hogy a támogatási szerződés megtagadására milyen okból került sor. A kereset elutasításának indokaként hivatkozott a Ptk. 277. § (1), 312. § (2), továbbá a 339. § (1) bekezdésében foglaltakra.

A felperes a jogerős ítélet elleni felülvizsgálati kérelmében tartalmilag elsődlegesen kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú ítélet – különböző jogi indokkal való – helybenhagyását; másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és új eljárás elrendelését. Részletesen foglalkozott a szerinte jelentős tényekkel, és a bírósági ítéletekben kifejtett álláspontokkal, végül a tényállásból levonható jogilag releváns következtetéseket és jogszabálysértéseket jelölte meg. Összevetette a megbízási és a vállalkozási szerződésre vonatkozó törvényi tényállási elemeket, amelyekből arra a következtetésre jutott, hogy a felek között nem megbízási, hanem vállalkozási szerződés jött létre. Kifejtette, hogy a felperesnek egyetlen szerződéses kötelezettsége a pályázati dokumentáció elkészítése volt, ezért eredményfelelősség terhelte. A felperes a dokumentáció átadásával teljesített, ugyanakkor nem volt feladata a rábízott ügyet ellátni, az alperest az ügy állásáról tájékoztatni, vagy esetleg képviselni. Szerinte a másodfokú bíróság jogszabálysértéssel minősítette a jogviszonyt a Ptk. 474. – 478. §-ai alapján megbízási jogviszonynak; a Ptk. 207. § (1) bekezdését megsértve minősítette a szerződést a jogviszony tartalma, a felek akarata helyett a szerződés megnevezése alapján. Hangsúlyozta, a támogatási szerződés megkötése a díjfizetés esedékességi időpontjára vonatkozott, vagyis a felek fizetési haladékban egyeztek meg.

A felperes felülvizsgálati kérelmében fenntartotta azon jogi álláspontját, hogy a támogatási szerződés meg nem kötéséért az alperes felelősséggel tartozik, ezért megalapozott a felperesnek a kártérítés jogcímén előterjesztett kereseti kérelme is. A felperes anyagi jogi jogszabálysértésként a fentieken túl megjelölte a Ptk. 277. § (1) és 312. §-ában foglaltakat, eljárásjogi jogszabálysértésként pedig a Pp. 163. §-át; arra utalt, hogy a

bíróságok a tényállást kellően nem tárták fel. Az érdemi döntés meghozatalára vonatkozó petitumaiban a felperes a vállalkozói díjon felül megjelölte a Ptk. 474. §-a szerinti megbízási díjat, valamint a Ptk. 339. §-a alapján járó kártérítést is.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

A felülvizsgálati kérelem az alábbi értelemben alapos.

A felülvizsgálati eljárás eredményeként összességében azt kellett megállapítani, hogy mind a szerződés minősítése, mind annak a Ptk. 207. § (1) bekezdése szerinti értelmezése során az elsőfokú bíróság foglalt el helyes jogi álláspontot. A peres felek által megkötött szerződés a Ptk. 474. §-ában foglalt olyan megbízási szerződés, amelynek vannak vállalkozási elemei is, mint ahogy azt az elsőfokú bíróság ítélete helytállóan tartalmazza. A felperesi tevékenység folytán létrejött produktum a pályázat, amely lehet sikeres vagy sikertelen is. Sikeresnek azt a pályaművet kell tekinteni, amelynek alapján a pályázó állami támogatásban részesülhet, azaz lehetősége nyílik a támogatási szerződés megkötésére, az eltervezett beruházás megvalósítására. Ezzel szemben sikertelen az a pályázat, amely alapján a pályázó támogatást nem nyer. A felperesi tevékenység a perbeli esetben csak arra lehetett ráhatással, hogy a megbízó alperes a támogatást elnyerje, arra azonban már nem, hogy a támogatási szerződést meg is kösse. A szerződésben ez utóbbi kockázatát sem vállalta. A fentiek értelmében az elsőfokú bíróság jogszabálysértés nélkül értelmezte a szerződést akként, hogy a felperesnek a sikerdíj megalapozottságához csak azt kellett biztosítania, hogy az alperes a pályázat útján állami támogatást nyerjen el. Miután a felperes tevékenysége 95.122.000 forint tekintetében sikeres, eredményes volt, ezért a megbízási szerződés 3. pontja értelmében jogszerűen igényt tarthat az elnyert támogatás szerződésben kikötött százalékanak megfelelő összegre.

Téves az az alperesi jogi álláspont, hogy a felek a megbízási szerződésben meghatározták volna a sikerprémium megfizetésének feltételeit is, miután a szerződés csupán a sikerprémium mértékét és kifizetésének esedékességét tartalmazza. Az igény jogszerűsége és esedékessége két különböző jogi fogalom, az elsőfokú bíróság ezek tárgyában is helyesen döntött. A megbízási díj sikerprémiumra vonatkozó része a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint nem is szorul értelmezésre, miután a megbízási célja az volt, hogy a felperes olyan pályázatot készítsen, amely alapján állami támogatásban részesül. Eszerint maga a támogatás elnyerése a díjkövetelés iránti igényt megalapozza. Ezért a felek a szerződésben csupán a sikerprémium mértékét szabályozták, amely igazodott a ténylegesen elnyert támogatás összegéhez. A felperes díjkövetelési igénye megnyílt akkor, amikor az alperes értesült az

állami támogatás elnyeréséről, a követelés esedékességét pedig helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság a kereset benyújtásának időpontjában. Miután a felperesnek nem volt ráhatása arra, hogy az alperes a támogatási szerződést megkösse, ezért a sikerprémium kifizetésének feltétele nem lehet a támogatási szerződés megkötése. A 2004. augusztus 27-én kelt megbízási szerződés utalásszerűen sem tartalmaz olyan fogalmakat, mint tényleges eredmény, előny vagy haszon, ezért a másodfokú bíróságnak a sikerdíjjal összefüggő jogi álláspontja téves.

A pályázatírássra vonatkozó megbízási szerződéseknek a gyakorlatban sokféle változata van, ezért nem állja meg a helyét az alperesi ellenkérelemben foglalt azon okfejtés, hogy a sikerdíj támogatási szerződés megkötéséhez való kikötése a gyakorlatnak teljesen megfelel. A perbeli esetben a felek által megkötött szerződés konkrét rendelkezéseiből kellett kiindulni, amelynek értelmezésénél az elsőfokú bíróság helyes jogi álláspontot foglalt el.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. §-ának (4) bekezdése alapján a jogszabálysértő másodfokú határozatot hatályon kívül helyezte, és az érdemben helyes, jogszabályoknak megfelelő elsőfokú határozatot helybenhagyta. A Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezni kellett a pervesztes alperest a másodfokú eljárásban, továbbá a felülvizsgálati eljárásban felmerült felperesi képviseleti költség, valamint a lerótt 342.400 forint felülvizsgálati eljárási illeték együttes megfizetésére.

Budapest, 2007. november 08.

Dr. Fehér Ferenc s.k. a tanács elnöke, Dr. Kováts Rolandné s.k. előadó bíró, Dr. Bartal Géza s.k. bíró

A kiadmány hitelül: